

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĂR DE DUMINECĂ 48)

„Gazeta” ieșe în săptămână.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la dd. colectorii.

Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiune, piața mare, Târgul Inului Nr. 33 etajul I.
I.: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Unu esemplar 5 cr. v. a. senu 15 bani. Atâtu abonamentele câtă și inserțiunile suntu a se plăti înainte.

Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se returnează.
INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașov și la următoarele Birouri de anunțuri:
în Viena: M. Dukas, Hermann Schaler, Rudolf Weiss, A. Oppelitz Nachfolger, Anton Oppelitz, J. Danneberg, în Budapesta: A. F. Goldberger, Eckstein Bernat; în București: Agence Havas, Succursale de Roumanie; în Hamburg: Karoly & Liebmann.
Prețulu inserțiunilor: o seriă garmond pe o colună 8 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tariful și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. senu 30 bani.

Nr. 260. — Anul LVI.

Brașov, Duminecă, 27 Noemvre (9 Decemvre)

1894.

Revistă internă.

Suntă de ce zile de când ministru-președinte Wekerle a declarat, că Majestatea Sa îi va da sancțiunea legilor politice-bisericesci votate (căsătoria civilă, matriculele de stat și religiunea copiilor). Cu toate aceste însă până ađi sancțiunea nu s'a dat.

Au început acuma și foile guvernamentale să desnădăjduescă și să cobescă ministeriului Wekerle, că nu se va mai pute ține la cârmă, căci s'a deochiată prea tare la curte. „Pesti Naplo”, care acuma e guvernamental, provocă chiar pe dl Wekerle și compania să-și dea demisiunea. „Ora a douăspredecea”, ăcece numita fôia „a bătut”. Situațiunea, în care se află guvernul e acuma de așa, încât datoria se impune ministeriului reformelor ca să se retragă, căci ăceastă situațiune e umilitore și nu se mai pôte sustine din punctu de vedere alu principiilor constituționale.

Fôia contelui Apponyi „Nemzeti Ujság” vorbește multu mai aspru. „Regele”, ăcece ăceastă fôia, „ar trebui să-și calce propria lui credință, spre a implini dorița ministrilor, cari l'au informatu minciunosu. Ca să lege mâinile regelui, l'au adusu în contradicere cu adevărul, cerându-i să facă pe voia națiunei, der nu era adevăratu ce i spuneau, că printr'asta voru restabili pacea religiôsă și voru întări basa de dreptu publicu. Ministeriul trebuie să scie ceea ce se petrece în sinulu clerului de josu catolicu; îi este cunoscută mișcarea preoțimeii catolice, care în adunările ei din decanate (protopopiate) s'a legatu cu votu sərbătoreșu, că cu totă legea pentru căsătoria civilă care-i opresce, ei voru face cununiile ca și până acuma, că nu voru plăti pedepsa în ban de 1000 corone, cu care-i amenință legea, ci voru merge mai bine în închisore, câte de ce, ba și cu sutele și cu miile. Minis-

terului trebuie să-și fă cunoscutu, că îndată după sancționarea legilor din vorbă, se va cere ca aceste să-și retrase séu revisuite. Decă opozițiunei de dreptu publicu kossuthiste îndată după 1867 ia fostu iertatu și și astăđi îi este iertatu de a cere revisuirea constituției și de a se tolosi de ori-ce mijlocu legalu spre a-și realiza cererea ei, pe cale pacinică, cum se pôte ca partida guvernului și guvernul să interdica ăceastă opoziției bisericesci? Ori ce omu vede, că este unu mare pericolu pentru parlamentarismul nostru, decă în dietă se voru mai nasce atară de opoziția de dreptu publicu kossuthistă și o opoziția confesională și una naționalistă. Celu ce voiesce ăceastă, să stăruiască pentru sancționare.

Și toia kossuthistă „Magyarország” pređice căderea cabinetului Wekerle. Ea a aflatu că partida liberală (guvernamentală) nisuesce de a aduce ca ministru-președinte pe baronulu Desideriu Banffy, acuma președinte alu camerei, odinioară vestit și faimosu ca fișpanu-pășă la Bistrița.

Se dice, că și tiszaiștii voru sprijini candidatura lui ca ministru-președinte. Alții mai vorbesc și de încercarea unei fusiuni a partidei guvernului cu partida lui Apponyi.

Și foile din Viena, prietene guvernului ungurescu, încep să vadă că cabinetulu Wekerle se clatină și nu se mai pôte ține la cârmă. Ele dicu, că lucrurile s'au întorsu astfel, încât chiar de se voru sancționa ăceste legile politice-bisericesci, ministeriulu Wekerle va trebui să se retragă.

Scim, că congresulu catolicilor unguři din Alba-regală a fostu primitu între altele în programulu séu unu punctu privitoru la naționalitățile nemaghiare, în care se dice: nu voim că limba naționalităților să-și scosă din biserică și școlă. În contra aces-

tui punctu s'a ridicatu presidentulu independiștilor din Alba-regală și a protestatu, dicendu, că elu cuprinde „trădare de patriă”.

Contele Dr. Ioan Zichy răspunde lui Arthur Toth, dicendu între altele:

„Congresulu în cestiunea naționalităților n'a adausu nimic la ceea ce legea noastră de naționalități a făcutu. A apesa naționalitățile nici eu nu vreau, nici d ta nu poți să voiesci. Voim a convinge naționalitățile, der nu a-le învinge cu torța. Voim unu statu puternicu, de aceea ceremu rezolvarea pacinică a cestiunii naționalităților. Nu pôte fi vorba deră de „trădare de patriă”...

Cum se vede de aici catolicii unguři o dau puțintelu pe córdă deakistă, voru să ne tragă unu firu cu miere prin gură. Der amu mai auditu noi vorbe d'astea trumose, fără ca să vedem faptele corăspundătoare. Ceea ce scim și vedem este, că și catolicii până acuma s'au întrecutu cu ceilalți în șovinismu. Ori dora vestitul Apponyi nu este și elu catolicu? Și cine s'a arătat mai șovinistu ca elu în dietă?

Ne pare bine cu toate astea, că cei din tabăra conților Zichy au început să recunoscă, că limba e dela Dumneđu și că nu ni-se pôte smulge din gură cu una cu două. Der așteptăm fapte, ca să vedem, că ceea ce dicu e și adevărata loru convingere și că nu umblă erăși să ne amăgescă cu vorbe seci, cum au mai făcut'o de atâtea ori.

În dietă se debate acuma bugetulu ministeriului de agricultură. Cu acestu privilegiu vorbitorii au trebuit să recunoscă, că stă rău cu agricultura în Țera ungurescă și că miseria crește vedendu cu ochii. Grăulu nu mai are prețu, vitele sunt tôte ieftine și prețulu porcilor a scăđutu așa de tare, cum nu s'a mai pomenitu de de ce ani încóce. În

Maramureș și în ținuturile de medănopte ale Ungariei de susu e mare lipsa între țeran; der și din ținuturile cele mai bogate din Baranya și Ciongrad se audă vaitături despre lipsa ce domnesce acolo. Cu câtu produsele scad în prețu, cu atâtu e mai mare miseria și țeranulu, după ce-și plătesce darea, nu mai are cu ce trăi.

Politica economică a guvernului a fostu aspru atacat mai alesu de contele Alexandru Karolyi, care trece de unu bunu economistu. Elu a protestatu între altele în contra dărei de pământu prea urcate, pe care economulu nu-o mai pôte suporta și dice că ar trebui să se pună mai multă dare pe capitalu, căci ăceastă ar pute-o mai ușoru suporta. Der guvernulu se îngrijesce numai de bursă și de capitaliștii de acolo, pe când interesele agrare le calcă în picioru.

Dilele ăceste a apărutu partea întâiu a raportulu ministeriului de instrucțiune publică asupra stării învățămintulu în anii 1892—93 și 1893—94. Acestu raportu cuprinde date interesante și, se'nțelege, că parte mare privescu întrebarea maghiarisării școlilor. Se plânge raportulu, că numărulu școlilor cu limba de propunere maghiară e numai de 56.60 procente a tuturor școlilor populare, mai multu se plânge însă, că numai 66 la sută dintre școlele nemaghiare dovedesc unu progres în învățarea limbei maghiare.

Etă celu mai bunu privilegiu pentru aderenții programulu congresulu catolicilor unguři din Alba-regală, ca să dovedescă prin faptă, că nu vor să scotă limba naționalităților din școle și să combată pe ministrulu de instrucțiune, care se plânge că maghiarisarea înainteză prea încetu!

FOILETONULU „GAZ. TRANS.”

Emanciparea Țiganilor.

De G. Sionu.
(Urmare.)

XV.

Să lăsăm acuma pe Maria, pentru ca să urmărim viața fiului ei, care, după cum vedurăm, se făcuse servitorulu predilect alu Cocónei Profriței.

După-ce a îndeplinitu cu atențiune tôte grijile sufletului răposatului ei soțu, făcendu cu prodigalitate parastasele, colivele și pomenele cerute de rânduă popilor; după-ce i-a pus și o lepede frumôsă pe mormentu, cu o inscripțiune d'aurită; după-ce și-a implinitu anul de doliu, Cocóna Profrița deși se afla în dreptu, ca să lepede hainele de doliu, totuși, îngrijită ca nu cum-va să dea cuventu lumii să dică, că prea curându s'a consolatu, s'a decisu să facă ăceastă afară din țără. De aceea mai întâi ea și-a datu moșiile în arendă, ca să scape de tracasserile exploatațiunii, pentru care nu prea au aptitudine femeile.

Atuncea vedendu, că are unu venit mai mare decâtu se aștepta, își făcuse planulu, ca să se așede pentru câțiva ani la Parisu. ăceastă era unu visu, pe care-lu avea din tinerețe, și pe care venerabilulu séu soțu nu voise să i-lu satisfacă; fiind-că răposatul, nesciindu nici o limbă streină — decătă dora grecésca, care nu-i putea servi în occidentu — nu voia să călătorescă pe la Viena séu Parisu, de temă să nu ridă Nemții séu Francesii de elu.

Curiosă și vanitôsă cum era, Cocóna Profrița voi să facă călătoria ăceastă ca cocónă mare. Decă alegendu pe celu mai voinicu din surugii séi, unu Țiganu tineru și deșteptu, și ăceastă alegendu șese postalion din două-deci și patru, care-i avea în grajdurile boeresci, cu careta cea mai nouă și mai bună, și cu Dincă pe capră, într'o bună diminetă din luna lui Iulie 1851, Cocóna noastră eși din Iași și apucă calea spre frontiera Mihăilenilor, ér de acolo înainte prin Bucovina, Galiția și Germania, în direcțiunea Parisulu. Călătorindu numai câte patru ore pe ăci, oprindu-se la otelele séu burgadele pe unde trebuia să odihnescă bine caii, séu să petrecă nopte,

fără a-și sminti orele pentru dejun séu pentru prăndu, fără a-se priva séu a se incomoda de ceva, după patru-deci și cincide ăce, originalulu ecupagiu alu Cocónei moldovence făcu intrarea sa triumfală în Parisu. Pocetele repetate și țipetele originale ale lui Ionu surugiu, stărniră toți câinii din suburbii; ér când au intratu în stradele principale, o escortă numărôsă de ștregarți se făcuse împrejurulu trăsuri, imitându rulatele surugiu și urându soșirea Cocónei, care saluta în drepta și în stânga, luându ăceastă ca o manifestațiune de onore, ce i-se făcea.

A doua ăci mai multe ăciare parisiane, în rubrica faptelor diverse, amuseră pe lectori cu narațiunea intrării cocónei moldovence la Parisu; ér peste două, trei ăci, alte ăciare, la pagina a 4-a, anunțară vândarea originalulu ei ecupagiu. Unu gentleman englesu, care veduse ecupagiu, se prezentă ca amatoru să-lu cumpere. Tocmela nu fuse lungă, căci Cocóna nu ceruse multu, și apoi Englesulu era forțe avut; der Cocóna voia să vândă și pe Țiganu, ca să nu facă cheltuă cu înapoierea lui în țără; și pentru ăceastă cerea unu preț

ecivalentu cu alu unui calu. Englesulu hesita de a cumpăra omu, fiind-că era antisclavagist; voia să dea prețulu ce i-se cerea, der nu voia să ia pe robu; Cocóna însă ținea una și bună, că nu vinde caii fără surugiu. În fine Englesulu primi: der după-ce ținu pe surugiu vre-o lună, ca să dea lecțiun de ecuitațiune unui vizitiu alu séu, îl trimise cu cheltuăla sa prin Marsilia la Galați, cu o lungă carte de ertare și cu câte-va lire sterlinge bacșișu.

XVI.

O parentesă. Amănuntele ce urmăză le am culesc și notate chiar din scrisorile ce adresa Dincă mumei sale din Parisu. În tôte săptămânele ea venea dela viă, se ducea la curtea Pășcanului, și când găsea o scrisore dela fiulu ei, alerga repede la mine, ca să i-o cetesc. Simțeam și eu o plăcere întru ăceastă. Stilulu epistolaru alu lui Dincă, la începutu simplu și prostălanu, dintr'o lună într'alta căpeta o înflorire progresivă, amăsuratu cu cunoscințele, ce le culegea; și fără a afecta vre-o pretențiune de cultură, se făcea din ce în ce mai plăcutu. Scrisorile lui, de le-ăși fi pu-

Noul Mitropolit al Blăşului.

După aproape doi ani de văduvia, Mitropolia Blăşului are adă în fruntea sa un nou cap bisericesc în persoana înaltă Prea Sfinției Sale Dr. **Victor Mihalyi de Apșa**, Episcop de Lugos. Numele acesta s'a făcut prin un autograf pre înalt al Majestății Sale Monarhului, care poartă data de 9 Noembrie a. c. Ea a produs pretutindeni între Români cea mai viuă bucurie, căci Archidiaconul român grăco-catolic de Alba-Iulia și Făgăraș, are acum pus în fruntea ei pe bărbatul vrednic, care este chemat de Provedința Dumnească, să guverneze această Mitropolie cu adâncă sa înțelepciune, și cu neînfrântul său devotament pentru cauza mare și sfântă a bisericii și națiunii sale.

Din biografia noului Mitropolit însemnăm pe scurt următoarele date: Dr. **Victor Mihalyi** s'a născut la 19 Maiu 1841 în comuna Jodă din Maramureș. Părintele său, Gavril Mihalyi de Apșa, a fost vice-comite, deputat, er mai în urmă jude la curia regescă din Budapesta. Încă la începutul studiilor sale, Victor Mihalyi a dat dovezi de sirguintă, caracter și de un talent rar. Studiile gimnasiale le-a făcut în Sighetul Marmăției, Cașovia, Oradea-mare și Târnăvia, er facultatea teologică a absolvit-o în Roma, unde în anul 1863 a fost promovată la gradul de doctor în teologie și chirotonit de preot la 8 Noembrie a aceluiași an.

La anul 1864, reintorcându-se în patriă, Episcopul de atunci al Gherlei, repositat Mitropolit Vancea, l'a numit prefect de studii în seminarul teologic, er del anul 1865—69 a funcționat la numitul seminar și ca profesor de istoria și dreptul canonic. Episcopul Vancea fiind numit de Mitropolit al Blăşului la 1869 a dus cu sine la Blăş și pe Dr. **Victor Mihalyi**, numindu-l de secretar mitropolitan, asesor consistorial, asesor la tribunalul matrimonial de a doua instanță, în care funcțiune a rămas până la 1875, când abia în etate de trei-deci de ani fu numit Episcop la Lugos, unde prin corectitatea sa în guvernarea diecesei, prin zelul și devotamentul său apostolic și-a câștigat stima, iubirea și respectul tuturor. Pentru meritele sale, Prea Sfinția Sa Papa Leo XIII l'a numit prelat domestic, asistent la tronul pontifical și *conte român*.

Murind Mitropolit Vancea în vârstă de 82 ani, Sinodul electoral al provinciei metropolitane s'a întrunit în Dumineca Florilor 1893 la Blăş, pentru alegerea noului Mitropolit. Cele mai multe voturi le-a întrunit Dr. **Victor Mi-**

halyi de Apșa, și pe baza acesta a urmat acum numirea lui de cap al Archidiaconului grăco-catolic de Alba-Iulia și Făgăraș.

*

Cu privilegiul acestei numiri, Românii din Lugos au făcut Marți seara ovațiune entusiaste noului Mitropolit. Etă ce spune în privința acesta „Dreptatea” din Timișoara:

Mitropolitul Mihalyi e neîntreruptă feliicitat și sărbătorit. Marți în 4 Decembrie a prezentat comitele suprem Emeric Jakabffy toate oficiile din centrul comitatului, direcțiunea financiară, direcțiunea foresteriei, posta și telegraful etc. Apoi a urmat orașul Lugos, condus de primarul A. Marsovszky, clerul romano-catolic, comuna ebraică ș. a. Dela publicarea întăriei, orașul Lugos e plin de bărbați în gală, trăsuri și paradă. Comitele suprem a vorbit frumos și fără nici o alusiune politică. Spiritul creștin, ecuitatea, dreptatea, probe de I. D. mitropolit, le-a accentuat ca totu atâtea virtuți rare și frumoase la fiu-care fiu al patriei, și a dat expresiune convingerei, că pe cum și până acum a lucrat pentru patria ungară, va fi și pe viitor un stălp puternic al ei. Mitropolitul a reflectat la trecutul său și la ținuta sa în casa magnatilor și a încheiat cu „Să trăiescă Maiestatea Sa”.

Sera la 6 ore a fost conductul, — ca și care na a mai vedit Lugosul.

Mulțime de țărani și totu Lugosul în picioare. Musica, corul și 220 facl (torțe). La reședința episcopescă uralele nu voiau să înceteze, când Mitropolitul se ivi pe balcon. Reuniunea română de cântări a cântat la începutul trei piese atât de escelent, încât tumbul unei mulțimi de mai multe mii de omeni a omițit și făcând își reținea respirația, ca să nu perdă nici unul din multele sublime acorduri. Mestri de cântări sunt Lugosenii și bun meșter e d-l Ión Vidu. Insuși I. Sa D-l Mitropolit și-a exprimat suprinerea plăcută de așa o escelentă cântare.

Vorbitorul primu a fost Rev. d. protopop **Vincentiu Grozescu**, care urcându-se pe tribună, așezată în fața balconului pe care sta D-l Mitropolit, resti cuvântarea următoare:

Ilustrissime Domnule Archiepiscop și Mitropolit!

Privesc la această mulțime imensă de popor! El e popor românesc. Sunt fii Tăi sufletesci. Cu inimă palpitândă de iubire și devotament. Cu sacre mulțămiri în inima lor venit aci a depune omagiile pe Altarul de jertă, ca ardându se se înalțe libațiunea până la inima Ta, Părinte bune, ca dovadă de fiiescă adorațiune.

Două-deci de ani aci la noi e destulă vecuire, ca să se renască o generațiune și în inima ei să se resădască ale neamului virtuți; și să aprindă bălătaia bărbăției în corpurile amorte în spre cultură.

Ai venit la noi. Si binecuvântată să fiă memoria Părinților Tăi și ora când ai pus piciorul pe acest pământ sacru al Banatului; că ai redeșteptat în noi viața Ta plină de virtuți creștinesci. Ai plantat în noi speranțele unui viitor mai ferice și ni ai arătat umbrele mărețe ale acelora, cari au făcut, ca pământul acesta să fiă al nostru.

O, umbre mărețe ale acelora, cari iubiți acest pământ sacru: unde sunteți? Ca să spună *Corvinii cei mari*; să spună *Chinezii cei viteji* și să spună *granița falnică română*, cât sânge au vărsat pentru împărății și patrie?

Dér o spunem și noi sus și tare, că *ne iubim patria și pe rege mai pe sus de cât viața!*

Dér cum, Părinte Bune! Acum, când această sacră iubire se făc desăvârșită între noi și Tine, Te duci dela noi? séu dora Te duci să resădască această virtute și peste alte locuri?

Atunci păsește, du-Te, Părinte Bune, și lasă se crească cu ale Tale și florea sufletelor noastre preste ale *fraților grădini*. Și apoi spune-le acelor fii ai Tăi și fraților noștri, că *Tu ai fost grădinarul cel mai vrednic al sufletelor noastre*. Spune pretutindenea, că suntem mândri, că acest pământ sacru a dat Archiepiscopul, care va aprinde în fară lumina, în spre care avem a privi când furtună grele se vor culmina asupra bisericii și neamului românesc.

Pășese, Părinte Bune! însă trebuie să știi, că lacrimile noastre Te vor conșomita. O! că nu se pot opri durerile orfanilor lipsiți de grige și mângăiere.

Dér nu suntem orfan. Părinte Bune, Tu ne-ai decherat de *majorenți în suferințe*, ne-ai *probat în credință* și ni-ai dat în mână *toagul speranței*, ca cu el să mergem totu înainte totu înainte...

În această credință, Ilustrissime Domnule Archiepiscop și Mitropolit, Te salutăm și depunem la picioarele Tale omagiile noastre rugându-ne, ca D-zeul nostru să Te trăiască spre fala bisericii și a neamului românesc.

Dela festivitatea Mihailu Stroescu.

Din discursul venerabilului d-nu protopop **Bartolomeu Baiulescu**, pe care l'a ținut cu ocazia parastasului oficiat pentru fericitul Mihailu Stroescu, despre care am raportat Dumineca trecută, reproducem următoarele părți:

Faptele bune și virtuțile își au izvorul lor, rădăcina lor în iubirea creștinescă. Drept aceea voiu aduce un exemplu despre această iubire.

Rari sunt omenii stăpâniți de această iubire mai ales în aceste vremi ale materialismului; rari sunt creștinii, cari fac virtuți; er între Români sunt de totu rari.

Lipsiți sunt parte mare Români din Transilvania și forte puțin sunt între ei omeni cu averi mari, de aceea abia putem numera vre-o patru bărbați, cari și-au jertfit averile lor pentru cultivarea tinerilor români.

Cu câtu sunt de puțin, cu atâtu mai multă datorie avem a-i venera, a-le arăta recunoștința noastră: a face pomenirea unor asemenea suflete marinimose, cari osteneala lor, munca lor cu sudore, averile lor le-au jertfit cu scopul: de a se înainta cultura poporului nostru românesc, de a se ajutara tinerii din părinț săraci la studii și la învățarea vre-unei meserii.

Cu adâncă venerațiune ne aducem astăzi aminte de un asemenea bărbat rar, de nemuritorul **Mihailu Stroescu**, căruia Asociațiunea pentru sprijinirea învățăcelor și sodalilor români meseriași îi face și în acest an pomenirea pentru sufletul lui.

De sigur, că Asociațiunea numită face această pomenire dreptu recunoștință pentru faptele rari ale fericitului **Mihailu Stroescu**.

Elu nu a îngrijit în viața lui numai de familia sa, ci de toți fii națiunii române, ori și în care parte ar vieți ei.

Elu dicea: „O, de am putea pătrunde lipsele și de am putea deslega lanțurile sărăciei poporului român; de am putea apăra de întunecet și de stricăciunea moravurilor lui; de i-am putea ușura munca lui cea grea, atunci credeți-mă, că v'ați putea asemăna cu ângerul lui D-zeu.”

Etă ce felu de iubire a avut fericitul M. Stroescu.

Astăzi nu voiu face biografia lui, fiindcă o șcim din alți ani, că acestu fiu nobil e din o familie română de boer din Basarabia și elu este cunoscut în toate părțile, deci voiu arăta numai unele fapte însemnate ale adormitului.

Două mari dorințe ardeau la inima lui: una, ca Români săten să învețe carte; alta, ca Români să formeze clasa mijlocie, să formeze meseriași, comercianți și oraș românesci.

Cât pentru cultivarea Românilor dicea elu: „nepăsători mai sunt Români inteligenți și cu averi față de țărani, cari muncesc pentru ei. Acești țărani români în toate părțile și deosebit în Moldova sunt lăsați peiri. Deși Moldovenii au mult boer, au mulți omeni cu averi, au guvern românesc, au buget mare, totuși nici unu nu vedu, nici unu nu se gândesc, că țărânul român nu știe carte; eră streinul este deștept și învățat, elu exploatează pe țărân și îl delatură din moșiora moștenită dela părinții lui, și astfel scumpa lui țără devine țără streină.”

Cu dorul inimii de a face ceva să se deștepte țărânii români, cea dintâi faptură a marelui **Mihailu Stroescu** a fost, că în anul 1872 a depus două sute mii lei

tut păstra, sunt convinsu, că așa fi publicat o forte interesantă colecțiune; dér mi-a fost peste puțină, căci duiosa lui mumă, după ce i-le ceteam, le lua îndată, le săruta, le băga în sin și noptea le băga sub căpătaiu ei, închipuindu și că adorme lângă sufletul copilului ei iubit.

După ședere de câte-va zile în otel, Cocóna Profrița s'a mutat într'un apartament somptuos în Rue dela Paix. Acolo Dincă, care acuma făcea serviciul de lacheu, avu o cameră comodă și bine luminată, alături cu camera de mâncare. Din primele zile, Cocóna i-a ordonat să se apuce să învețe franțuzesce, pentru care să-și caute un profesor. Elu aflând, că în cartierul latin sunt mai mulți studenți români, se duse și găsi pe unul, care se prinse a-i da lecțiuni cu o bună plată din punga Cocóni. Se mai ajutara la acesta și de colegietatea subretelor, care mai ținea Cocóna pentru grija apartamentului și a buduarului ei.

Ocupațiunea lui nu era prea copioasă: făcea mică comisiuni câte-odată, însoția pe Cocóna la preumblare séu la și căra bucate dela restaurantul, abona-

tă; er cea mai mare parte de timp ce-i rămânea disponibilă, o întrebunța spre a face studii și excursiuni instructive. Dascălul său de limba franceză, pe lângă lecțiunile de gramatică, ce i-le da, îl pune totu odată în curent și cu toate focularele de lumină, cari erau în Paris: îl purta în toate părțile, arătându-i museele, monumentele, grădinele, palaturile, bibliotecile, pinacotecele, școlele, teatrele, și făcându ca să profite nu numai ochii, dér și inteligența lui din vederea acelor minuni, cari le admiră și astăzi lumea.

În timpul când stăpâna sa dejuna séu prânzea, elu adesea îi povestea cele ce vedea și impresiunile cari le simțea. Cocóna, cu nespuse mulțămire atunci, făcea din elu pe ciceronele ei, și-lu lua pentru ca s'o porțe și pe densa; și de câte-ori rămânea mulțămită de cele ce-i arăta, îi dăruia câte 10 până la 15 franci; încât Dincă avea totu-déuna o punguliță umflată, în stare să-i satisfacă plăcerile și mulțămirile.

XVII.

Ori câtu de bune erau bucatele restaurantului dela Frères-Provencaux, unde

era abonată Cocóna Profrița, totuși pe ea nu o mulțămiau, ba încă credea, că-i atacă stomacul. Deci se decise a găti acasă. Dincă cumpără mai întâi materia necesară pentru bucătărie, apoi aduse un bucătar recomandat de una din damele, ce cunoscuse în Paris. Făcea bietul bucătaru ce putea și ce știe, dér gustul Cocóni nu-lu putea nemeri. Alerga Dincă pe la biurourile de informațiuni: găsea bucătar Nemi, Leși, Ruși, Englesi; îi aducea, îi pune la cercare; dér nu trecea săptămâna și trebuia să-i congedieze, neputându nemeri gustul Cocóni.

Intr'una din zile, Dincă întâli la un biou o bucătără, care deși era cam tânără — între optu-spre-dece și două-deci de ani — dér fiindcă era forte frumoasă, părea că ar avea destule garanții de capacitate culinară. Elu o duse la Cocóna Profrița, și acesta o primi cu condițiune de a o pune la cercare, să vadă, ce știe și ce pôte. Dér fiindcă era mai mult decâtu sigur, că trebă n'o să facă Clementina, se decise ca să pună și elu mâna la trebă. Cu spiritul său de observațiune, Dincă fără să fi fost vre-odată aplicat la ser-

viciul bucătăriei, s'a pus să-și aducă aminte de cele ce veduse făcându-se la culmia din Iași, și s'a încercat a face când sarmale, când ostropeli, când iahnie, când musaca, când capama, cari mergeau la inima Cocóni mai cu plăcere, decâtu totu ce gustase până atunci în Paris.

Clementina era bucurată de concursul, care vedea, că i-se da în bucătărie: căci nu numai că era scutită de a lucra, dér încă avea ocaziunea a-și păstra totu-deună mâinile în mânăși, și a nu le scoate, decâtu când cerea Dincă, ca să i-le sărute. Dér într'o di chemată fiind, ca să primescă o haină, ce voia să-i dăruască Cocóna, ca primă de încurajare pentru bunele bucate ce mâncase, Clementina n'a mai putut suferi mistificarea și a spus Cocóni, că bucatele acele laudate nu erau făcute de ea, ci de Dincă.

Acastă descoperire plăcută suggeră Cocóni Profriței o idee. Sună, și Dincă întră.

„Bravo Dincă! Imi aduci bucate atât de bune și nu-mi spui cine le face? Dér cum de-ai învățat bucătăria? te cunosc,

la guvernul României cu destinul: să înființeze școlile rurale pentru țeranii români din Moldova.

Ceea-laltă dorință și mai ferbinte, ce avea la inima lui, era aceasta: O națiune cum este națiunea română, care n'are clasa mijlocie, care e fără meseriași, fără industrie, fără comersanți; acea națiune nu se poate măsura în lupta vieții cu alte națiuni, cari posedă aceste puteri; fiindcă industria și comerțul sunt sufletul vieții unui stat, unei națiuni, unei țări. De aceea am prețuit lucrarea D-Voștră pentru dezvoltarea poporului de jos dela cămin, și ridicarea lui treptat mai sus: lucrăți la formarea unei cete române civilizate, care să înțeleagă progresul ce-lu face lumea cultă și să se apere de exploatarea streinilor. Câtă vreme Români caută necesitățile lor la streini și aceia nimic nu dau Românilor, atâta vreme aceștia sunt și rămân tributari acelora. Țările fără industrie sunt tributare țerilor cu industrie și comerț, fiindcă acestea privesc pe locuitorii cu toate necesitățile lor. Astfel încet încet sugă totă puterea lor. Așa se întâmplă și la Români, că banii lor trec în punga streinilor fără a primi dela ei echivalent.

Așa se exprima zelul Mihailu Stroescu, cu scopul a ne îndemna să formăm meseriași. Și cuvintele lui nu au fost numai vorbe, căci le-a dovedit prin fapte.

Inceput-au Români din Ardealu a înțelege acestea abia târziu după anul libertății 1848, era Români brașoveni au început să lucreze serios în această direcțiune din anul 1869. În acest an au înființat ei „Asociațiunea pentru sprijinirea învățăcelor și Sodalilor români meseriași” cu scopul, ca să formeze meseriași, să formeze clasă mijlocie. Făcută comitetul acestei Asociațiuni multe și dese apeluri, ca Români să-și trimită fii lor la Brașov, spre a fi plasați la meserii; îngrijita de o școală română anume pentru copii dela meserii. Cu toate acestea sârăcia părinților sta, ca o stâncă, în acest drum, fiindcă numai cei săraci, cari nu aveau atâta moșioră spre a provede pe copiii lor, și aplicau fii la meserii. Nu puteau s'armani copii nici meseria să învețe, căci li aduceau desculți, desbrăcați, gol și măștrii nu-i primeau, ci trebuia comitetul să-i îmbrace.

Față de o asemenea tristă și dureroasă împrejurare, apelat-am noi în fiș-care am cu glas mare către Români, să facă contribuții. Puținel ajutoare, ce incurgeau, nici pe departe nu ajungeau a se acoperi lipsa ucenicilor meseriași, și astfel mulți nu aveau cu ce se apăra de cumplitul geru al iernei.

Unde lipsa e mai mare, acolo D-șeu e mai aproape. Așa s'a întâmplat și cu ucenicii noștri. Ingerul lui D-șeu a îndemnat pe marele bărbat Mihailu Stroescu, și el de departe, de colo din Basarabia, a

audit plângerea noastră, așa încât în anul 1886 venind în persoană la Brașov a depus la mâna președintelui, pe lângă un act de fundațiune, *cinci-șeci de mii de lei* cu scopul: ca din venitul acestei fundațiuni să se facă vestminte ucenicilor meseriași, să se dea ajutor pentru cultura învățăcelor și sodalilor români, ajutor pentru perfecționarea lor în meserii. Ni-a mai dîș fundatorul: „Eu și soția mea facem această fundațiune, cu aceea vă asigurăm, că făcendă D-Voștră progrese, o vom mări.”

Dăruit'a acestu rar bărbat, totu spre un atare scop, o sută de mii lei Asociațiunii de meserii din Bucuresci și la Societatea curtea de Argeșu erau o asemenea sumă. Făcut'a elu cu nobila sa consortă și unu spitalu pentru Sătenii români din Basarabia, era în Ianuarie 1889, cu durere amintim, că a murit. Astfel morțea ne-a răpit nouă și altor Români pe unu rar și deosebitu protectoru alu înaintării noastre naționale.

Dacă ne întrebăm: Cel'a îndemnatu pe acestu nemuritoru bărbat la asemenea fapte? Răspundem: iubirea lui de nelmul românesc.

Elu avea în vedere dezvoltarea corpului întregu naționalu. Admirăm jertfa lui și este de admirat. Greu este omului, putem dice, e foarte greu a rupe din averea sa o parte însemnată și a o împărți lipsiților. E greu acesta, căci unde e comora ta, acolo e și inima ta; tocmai de această necesitate avem să ne lămurim. Știut este, că atunci, când eșim din lumea aceasta, nu luăm din cele ce am agonisit, nimica, ci numai faptele bune ne urmăresc. Acestea ne și ținu renumele nostru în mai multu. Cu faptele noastre vom sta înaintea Judecătorului, și numai faptele bune ne asigură viața de veci; căci M. Christos a dîș fiului boerului: încă una îți mai lipsesc: mergi și vinde averea ta și o împarte săracilor, că vei avea viața de veci — Creștinismul fără jertfe nu înainta; națiunile culte prin jertfe mari au progresat, și națiunea noastră nu mai prin jertfe va putea înainta.

În totă viața noastră lucrăm spre a ne susține, și unii spre a-și realiza visuri și dorințe, plăceri și bucuri trecătoare; însă de sufletu, ca și când nu l'am aveam, nu ne îngrijim. La nemurire nu gândim, la ridicarea națiunii puțin jertfesc.

Muncescu unii cu zel și cu sudori ani de-arandul, spre a stringe averi, însă acestea rămân adesea la niște moștenitori ingrați, cari le risipesc, fără a-și aduce aminte de celu-ce au asudat. Pe alții îi cuprind morțea, fără să fi lăsat vre o dispozițiune, fără a fi îngrijit de sufletul lor, de curățirea păcatelor lor, de nemurirea lor.

Deci nu numai recunoștința suntem dator să arătăm, cei-ce folosesc averile vre-unui binefăcătoru, ci dator suntem a

face pomenire și rugăciuni pentru fericirea sufletului unor asemenea nemuritori, ca și fericitul Mihailu Stroescu.

Acestă datoriă o implinesce și în acest an în modu solemnul Asociațiunea pentru sprijinirea învățăcelor și Sodalilor români față de fondatorul ei.

Totu aș implinesce ea dispozițiunile nobilului fundator: face o deosebită bucurie la atâtea inimi triste ale copiilor săraci, îmbracă cu vestminte pe atâți copii meseriași, cari de aprigul geru alu ernei tremură și cu acesta îi apără de receli și de boale.

Față de aceste dispozițiuni nobile, noi cei preșenți trebuie să dicem: Fericit fi sufletul tău, bunule Mihaile, că ai răspândit printre Români o rară virtute; ai răspândit milostivirea și jertfa pentru cei ce suferu lipse pentru cultivarea nelmului românesc: rămă în veci pomenirea ta!

Arendași din România.

Arendași din România au adresat Regelui unu memoriu, în care arată și explică cauzele stării critice, în care au ajuns, și dicu, că sunt amenințați cu ruină, cu falimentu, dacă statul nu le va veni în ajutor.

Avend în vedere anii nenorociți din urmă, reua recolta din vrea trecută, prețurile foarte scădute ale granelor, arendile dela moși urcate și lipsa de mijloce de a face față cheltuelilor și a plăti arenda; avend în vedere mai departe, că este cu puțință ca starea de lucruri să mai dureze câțiva ani, arendași ceru ca printr'o lege specială să li-se scadă arendile cu cel puțin 50% până la expirarea contractelor existente, seu resilierea contractelor pentru aceia, cari nici cu această scaderă n'ar putea suporta greutățile.

Mai ceru arendași reducerea pe jumătate a plății transportului pe căile ferate române, precum și avisarea la mijlocele cele mai nemerite pentru ca produsele române să mearg pe piețele streine cu cea mai mică taxă posibilă de vamă.

Cererea arendașilor este multu combătută de-o parte a presei din Bucuresci, er unele gazete o iau în apărare, susținnd că ori și cum, totu trebuie să se facă ceva și pentru arendași.

Între diarele, cari combatu memoriul arendașilor este și „Lupta”, organu democrat-radicalu, care în numărul seu dela 24 Noevre scrie între altele:

„Și acum statul să vie să pună nouă impozite pe omenii săraci, pentru ca să potă a-și permite luxul de-a înjumătăți arendile d-lor arendași? E acesta serios? Se pote susține o asemenea pretenție?”

„D'apoi atunci, cu ce drept Statul ar pute refusa același ajutoru tuturor celorlalți comercianți cari, ca și d-nii arendași, trecu prin o crisă destul de serioasă?”

„Și atunci, când statul va trebui să intervina ba pentru arendași, ba pentru comercianți, ba pentru industrie și industriași etc. etc., înțelegem, că va veni foarte bine tuturor acestora, der cine va plăti? Nenorocii consumatori, cari cadu deja sub greutatea impozitelor indirecte, nenorocii țeranii, pentru cari județele votază astăzi sumele necesare, pentru a-le cumpăra porumbu, ca să nu moră de foame!”

„Se pote acesta?”
„Dacă crisa, prin care trecem, va avé drept rezultat disparițiunea arendașilor, a acestor intermediari vecinici fămandi dintre proprietari și țeranii, nu va fi nici o nenorocire pentru nimeni.”

„Statul în curend nu va mai avé nevoie de ei, distribuind țeranilor pământurile lui, proprietarii voru pute cu profit imita esemplul datu deja de mulți din ei, de a da moșiile loru directu la țeranii, er d-nii arendași se voru pute întorce, fără de nici o jenă, la căroimele, la simigiriile, la camăta de unde au plecatu și unde voru fi de sigur multu mai special, decât în agricultura, care i-a ruinat.”

„Dacă va suferi cineva, va fi, de sigur, statul grecescu!”

„Între Grecia și țeranii noștri, noi preferim pe cei din urmă, și de aceea plângerile arendașilor ne lasă cu totul reci și nesimțitori.”

SCRIRILE ȚILEI.

— 26 Novemre.

Adunarea din Sibiu și minciunile gazetelor unguresci. Cu privilegiu adunării din Sibiu gazetele unguresci au publicat felu și felu de minciuni, unele spuind, că s'ar fi întâmplat scandaluri și bătăi prin localurile publice. Recercat fiindu poliția din Sibiu să constate adevărul, d-lu șefu de poliția *Simonis* din Sibiu aduce la cunoștință, că despre asemenea întâmplări poliția n'are nici o cunoștință și că din cercetările, ce s'au făcutu, se vede, că veștile aruncate în lume de gazetele unguresci cu atâta nerușinare, sunt neadeverate. Desmintirea aceasta s'a publicat și în mai multe foi germane din străinătate.

D-lu Dr. V. Lucaciu, după cum se scrie din Seghedin, suferă încă de dureri grele de *izias*. Doftorii îl curază cu inducțiunii de electricitate și cu masajiu. Bôla se dice, că e cauzată de edificiu rău alu închisorii, unde este purerea curentu de aer, primejdiosu chiar și pentru cei mai tari bărbăți.

Svetozar Hurban în Viena. Cunoscutu patriot și naționalist slovacu, d-lu *Svetozar Hurban-Vajanszky*, petrece cu mai mulți conducători slovaci în Viena, unde a fost invitat la o serată arangeată de clu-

că ești băiatul mătei: îți prinde mâna la tate; de asta te iubesc eu pe tine.

— Spre a vă dovedi devotamentul meu....

— Bravo! Află, că pentru acesta m'am hotărît să facu ceva bun pentru tine. Am să te dau să înveți bucătăria. Der să nu-mi spui, că pote nu-ți place. Voința mea este nestrămutată. Mergi și alege celu întâi și mai bun restaurantu din Paris; vorbește cu patronul, ori-care ar fi, și poftesc-te până la mine acasă, ca să mă învoiescu cu dînsul, gata fiindu să facu ori-ce sacrificiu, pentru-ca să fi celu întâi maitre d'hotel în Iași, când ne vom întorce. Mergi, și până în trei zile să-mi vii cu dascălul la care trebuie să înveți.

Ar fi voit să cârtesc ceva bietul Dincă la asemenea propunere neașteptată pentru sorta sa; căci elu, deprinsu acuma a frecuenta mai cu plăcere museele, școlile și bulevardele, se simțea prea puțin diapsuș a se condamna la atmosfera bucătăriei și a se învârti totă ziua cu pestelca dinainte împrejurul tingirilor cu bucate. Cu toate acestea, nu cuteză să dică nimic,

pe câtu timpu sciea, că elu era sclavu și că stăpâna sa, ori câtu de providențială se arăta pentru elu, era de natura ei foarte încăpăținată și nu suferea cea mai mică contradicere. Elu ceru deocamdată avisul Clementinei. Aceasta, departe de a desaproba pe Cocóna, cu autoritatea adorațiunii, ce elu îi manifesta în toate Țilele, îi spuse, că aru trebui să binecuvinteze ocaziunea, că i se deschise o adevărată carieră; că dacă ar ajunge a învăța știința culinară, ea va putea asculta propunerile lui matrimoniale, căci atunci l'ar urma în Moldova, unde ar deschide unu restaurantu, care condus după gustul și maniera francesă, le-ar aduce folose bune și solide.

Planurile acestea le făcea bieta fată fără a sci, că acestu om, căruia acuma se îndupleca a-i consacra inima, se trăgea dintr'o semință degradată prin legile barbare ale țerei, în care s'a născut; ea ignora cu totul, că Dincă era Țiganu și robu alu Cucónei la care servia; ea își închipuia, că bogata moldovencă avea afecțiuni pentru elu, ca pentru unu copil săracu, ai căruia părinți voru fi avuți legăturii vechi cu casa sa. Rămânea acuma, ca

Dincă să-și găsească locul unde să între la învățătură. Clementina îl conduse la unu restaurantu în Rue dela Paix, unde funcționase odinioară vre-o trei luni, când a căpătat puținele ei cunoștințe bucătăresci. Acelu restaurantu era sub direcțiunea unui fostu bucătaru alu detronatului rege Louis Phillipe, numitu Felix Durijot*). Dincă fu prezentat acestui restauratoru, și după-ce se propuse ca elevu, îl duse la Cucóna Profrița, cu care se învoi cu bună remunerațiune și cu condițiune, ca elevul să aibă voia a-i prepara și ei două trei feluri de bucate pe zi.

XVIII.

Resignat pentru noua sa sortă, Dincă se puse cu totă asiduitatea să învețe mai curend știința culinară, care Francezii se laudă că au învățat-o până la rangu

*) Jurnalele franceze din 1894, între „Faits divers” au anunțat morțea acestui bucătaru în etate de 75 ani, cu însemnarea, că a lăsat o avere însemnată și a obligat pe moștenitorii, ca pe momentul seu să se puia în toate Țilele câte o rețetă de bucate din acele inventate de elu, spre a se folosi publicul de cunoștințele lui și după morțe.

de artă. Cu spiritul seu de observațiune naturală, în trei patru luni, elu în adevăr ajunge a se familiarisa cu toate secretele acestei științe. Spre a-și ajunge scopul, pe lângă practica de toate Țilele, elu avea recursu chiar la studiul științificu alu meseriei. Cunoscend acuma bine limba francesă, cu ajutorul dicționarului viu, care avea în Clementina, și procurându-și totu felul de tractate culinare, le studia cu multă atențiune în orele de cari putea dispune; și mai în toate Țilele făcea câte o nouă experiență, metodă prin care reușise a produce lucruri, ce treceau de invențiuni proprii ale sale. Deci, când se simți în stare de a declara stăpânei sale, că nu mai are ce învăța, și când voi să-și ia adio dela D. Durijot, căpăta de acolo unu certificat plin de laude și de recomandățiuni.

Cocóna Profrița reușind a-și înmulți cunoștințele, și vedend necesitatea de-a avé salone de recepțiune mai mari și mai multe, își închiria unu hotelu în S-German, unde este lăganul aristocrației vechi francesce. Lui Dincă, fixându-i o lăfă galantomescă, îi dete sarcina de a dirige to-

bulă universitară „Tatra”. Foile ungurești aduc cu multă superare scirea, că Hurban a avut o întâlnire cu mai mulți deputați cehi-tineri (20 la număr), cu cari a discutat asupra unei *mişcări comune în folosul naționalităților slave din întregă monarhia*. „Egyetértés” dice, că nu mai atâta a mai trebuit acum, pe lângă celelalte rele nenumărate. „Așa se vede — dice foia kossuthistă — că toți demonii se deslănțuesc, toate elementele nemulțămite și inimice statului se folosesc de neputința guvernului Wekerle, care se sbate în crasă. Clericali și-au desfășurat deja stégul, Valahii cochetează pe față cu România contra puterii statului maghiar, țera zace până în gât în crisa agricolă; guvernul, care posedă puterea statului și-a pierdut încrederea Coronei și „ministrul casei imperatoresc” nici nu mai tăgăduiește, că se amestecă în afacerile Ungariei! Numai Slovaci mai lipseau. Hurban și au ales bine privilegiul pentru sfătuirile din Viena...”

Am ajunsă va se dăcă până acolo cu sovinișmul unguresc, încât bărbăților fruntași ai naționalităților li-se socotese de crimă a avé întâlniri cu soții lor de principii în interesul popoarelor subjgate de Maghiari. Intr'adevăr, îi trebuie omului multă paciință, pentru de-a auți atâtea calumnii și atâtea huidueli ale acelora, cari în ura lor orbă și-au pierdut până și mințile. Maghiarii se fălescă multă cu puterea lor, de ce li-e témă déră de nisce nevinovate confătuiri din partea bărbăților de naționalitate nemaghiară în interesul promovării culturi și naționalității lor atâtu de persecutate de stăpâniții dila din Peșta?

Grâne rusesci la noi. Unele foi din Budapesta aduc scirea, că în curând Austro-Ungaria are să fiă inundată de grâne rusesci, cari vor avé să facă mare concurență grânelor noastre. Se dice, că guvernul rusesc a imputernicită căile ferate ale Rusiei, ca să sprijinască câtă mai multă transportarea bucatelor spre Austro-Ungaria, dându-le exportatorilor chiar și anticipațiun în bani gata. Din partea căilor ferate sud-orientale ale Rusiei s'a și trimis un imputernicit la Budapesta, care se facă o învoală cu vre-una dintre băncile de acolo, care să se angajieze cu vânzarea bucatelor rusesci. Neaflând însă în Budapesta o asemenea bancă, imputernicitul rus s'a dus la Viena, unde a și încheiat învoiala dorită. În urma acesta în curând o să și sosescă grânele rusesci, cari, decă e adevărată scirea acesta, fără îndoială vor face mare concurență grânelor noastre.

Căi ferate în Sécuime. Lucrările pentru construirea unei nouă căi ferate, care va trece prin Sécuime și va pune în legătură gara dela Brașov cu Mureșu-Oșorheiul și cu Reghinul săsesc, se află într'un stadiu atâtu de înaintat, încât încă

în primăvera viitoare se va începe negreșit construirea liniei între Sepși-Sângeorgiu și pasul Ghimeșului, apoi mai departe dela Sepși-Sângeorgiu încolo spre Mureșu-Oșorhei. Se scie, că cel mult în toamna anului 1897 întregă această linie trebuie să se predea comunicațiunei.

Scoterea din circulațiune a banilor celor vechi. Ministrul unguresc de finanțe face cunoscut, că cu sfârșitul anului acestuia (31 Decembrie st. n.), banii de aramă de câte 4 cr. și bănuțele de argint de câte 20 cr. vor fi scose din circulațiunea privată. În decursul anului viitor vor mai puté fi primiți acești bani numai la cassele publice ale statului. Locuitorilor dela sate mai ales le atragemă atențiunea asupra acestei împrejurări, pentru că cei ce au bani de aceștia, să grabescă a-i schimba până la finea lunii acesteia (după stilul nou), ca să nu rămână în urmă de pagubă.

Casa de sănătate pentru bețivi. D-lă Gauster, directorul institutului de alienați din Austria de jos, a ținută dila acestea o interesantă prelegere publică în Viena, vorbind despre natura și urmările beției. Acestă învățat bărbat specialist a arătat, în modul cel mai convingător, că beția este o bolă, o înveninare alcoolică, care trece dela părinți la fii. Păcatele părinților bețivi se răsună mai cu seamă asupra copiilor, cari se nască cu mintea timpită, cu epilepsia (stropșela), cu aplicare spre beutură și o mulțime de alte patimi și scăderi. Acestea toate le dovedi învățatul specialist german cu exemple și argumente atâtu de puternice, încât întregă publicul ascultător rămase uimit. Doctorul Gauster arăta tot-odată cu date statistice, că pe lângă toate acestea, primejdioasă bolă a beției ia din și în și întinderi mai mari între omenime, așa că viața socială și familia este amenințată de un pericol foarte serios. Nu ne mai este eritat de-a sta nepăsători în fața acestui pericol, dice învățatul doctor. În Anglia, Germania, Suedia, Norvegia, precum și în America s'au înființat case de sănătate pentru bețivi, dér atâta nu este de ajuns. Dr. Gauster recomandă a se înființa asemenea spitale, în cari din poruncă judecătorească să fiă așezați toți bețivii. Acestă o pretinde morala creștină, ordinea publică, statul și societatea, căci este crimă de-a mai lăsa liberi pe bețivi, dela cari se molipsește omenimea și se dă nascere unei generațiuni ticăloșe și nenorocite.

Răsboiu contra șorecilor în Rusia. Mare pacoste domnesce în guvernamentele de mijloc și nord-vestice ale Rusiei din cauza șorecilor. Mai ales guvernamentele Cherson, Charcov, Kiev și Volhinia sunt inundate de șoreci. Pisicile de multă nu mai mănăncă șoreci, căci s'au prea săturat de ei. Șorecii dau navală în cămările,

unde se păstrează mâncările și stângă totă ce găsecă. Nici luminările, săpunul, cismele și hainele nu rămân neatacate de ei. Locuitorii nu mai sciu cum să se apere contra lor. Când se culcă pună picioarele paturilor în vase implete cu apă; copiii mai ales trebuie să fiă foarte păziți. Bucatele din șuri, din hambare (grânare) sunt nimicite. Cei ce mergă pe câmp pot omori șoreci cu sutele. Cea mai mare primejdie însă este, că șorecii nimicesc sămânțurile, așa că secerișul pentru anul viitor este amenințat. Ministrul de agricultură a trimis pe profesorul Dr. Mertzovski în ținuturile amenințate, ca să probeze baccilul lui Löffler contra șorecilor. Institutul bacteriologic al școlei de agricultură din Odessa va lua asemenea parte la răsboiul acesta în contra șorecilor.

Sedința publică. Societatea de lectură „Andrei Șaguna” din Sibiu invită la ședința publică, ce se va ține Marți, în 29 Noembrie st. v., în memoria Marelui Arhiepiscop Andrei, în sala cea mare a „Seminariului Andreianu”. Inceputul la 7 ore s'era. Ofertele marinimose se vor cuita pe cale publică. Program: 1) Cântec de jertfă, de L. von Beethoven, executat de corul seminarial; 2) Unele trăsături ale caracterului, disertațiune cetită de autorul Marcu Jantea, cleric în cursul al III-lea; 3) Rugămintea din urmă, poezie de George Coșbu, declamată de Victor Ofoiu, cleric în cursul al II-lea; 4) Cântec de s'era, de Nicolai Popovici, executat de corul seminarial; 5) Scena I. actul al V-lea din Hoții, tragedie de Fr. von Schiller, predată de Andrei Badiu, Sterie Stinghe și Ioan Hanșu, cleric în cursul al III-lea; 6) Credința și însemnătatea ei, disertațiune cetită de autorul Ioan Toma, cleric în cursul al III-lea; 7) Țiganul șiret, anecdota de Th. D. Speranță, declamată de Iacob Manuilă, cleric în cursul I; 8) Marș ostășesc, arangeat de Nic. Popovici, executat de corul seminarial.

Calendarul Plugarului pentru an. 1895, apărut în editura tipografiei A. Mureșianu din Brașov, este mai mare, mai bogat în cuprins, tipărit pe hârtia mai fină și în toate privințele mai prezentabilă ca cele din anii de mai înainte. În asemănare cu mărimea, e cel mai etiră între călindarele apărute până acum. Costă numai 25 cr., trimisă cu posta 30 cr. De vânzare în Brașov: la tipografia A. Mureșianu și la librăria N. Ciurcu; în Gherla (Szamosujvár): la tipografia „Aurora” A. Todoran.

Concertul. Musica militară va da mâne s'era, Duminecă, un concert în sala dela hotel Europa. Prețul de intrare 30 cr. Inceputul la 7½ ore. Programa: Fall „Leicht zu Fuss”, marș; Suppe Quverture „Die schöne Galathea”; Ivanovici: „Die Gebirgsfee”, vals; Rosenkranz: Fantasie din „Ilka” pentru trimită; Artol: „Sou-

venir de Bellini”, pentru violină; Razek: „Mundharmonika” polca pentru violină; Komzak: Potpourri „Fur's Herz und Gemuth”; Tittl: „Liebeslied” pentru Clarinet; Bizet: „Carmen” Quadrille; Millöcker: „Rasch wie der Blitz”, Polca repede.

NECROLOG. Dimitrie Iarca sen., comersant în Brașov, fostă epitrop și membru al comitetului parochial dela biserica S. lui Nicolae și membru al mai multor institute de binefacere, a răposat s'era, 26 Noembrie v., în al 70-lea an al etății și al 46-lea al căsătoriei. Imormențarea se va face mâne, Duminecă la 3 ore p. m.

Pe răposatul îl jălesce intristată soția Paraschiva D. Iarca n. Birt, cu fii săi Nicolae și Demetriu, patru fioe, gineri, nurori și alte numere rudenii. — Fiă memoria binecuvântată!

SCIRI ULTIME.

Bucuresci, 7 Decembrie. Comisiunea de petițiun a camerei din Bucuresci a propus, de-a nu intra în discuțiunea memoriului adresat camerei de studenții universitari, în care aceștia se plângă, că mai mulți dintre ei au fost maltratați de poliție în s'era de 14 Sept., din cauză că comitetul studentesc, care a iscălită memoriul, n'are dreptă după constituțiă, de a petiționa la cameră, nefiind corporațiune legalmente recunoscută. D-lă Ionel Grădișteanu a declarat, că se va adresa, în cestiunea acesta, c'o interpelare la guvern, ér ministrul de instrucțiune Ionescu luând în apărare decisiunea comisiunei de petițiun, dice, că așteptă această interpelare și va da deslușirile, ce i se vor cere.

Scandal în dieta din Berlin.

Dieta marelui împărății germane a fostă la 6 Decembrie n. teatrul unor scene de ne mai pomenit scandal.

Președintele dietei Lovetsov deschidând ședința și-a sfârșit vorbirea de deschidere cu cuvinte: „Trănescă Majestatea Sa împărății”.

Indată după acesta mai mulți dintre deputații socialiști (7) n'au voit să se ridice de pe scaune, voindu ca în chipul acesta să demonstreze împotriva împărății. Deputații din dreapta făcură un șgomot uriaș și întorcându-se cătră social-democrați strigară:

— Să dămă afară pe nerușinați! Pfui! Fiă-vé rușine!

Socialiștii răspunseră strigându: — Fiă-vé vouă rușine! Voi sunteți miserabili!

Președintele, după-ce abia cu mare greutate se restabili încâtva liniștea, luând cuvântul dice, că deși camera încă nu s'a alcătuit, totuș folosindu-se de dreptul său de espreșiune regretului, că scena de mai înainte nu se unese cu obiceiurile și

tul; și pentru-că grija lui principală era de a organiza prânzurile, îi dete epitetul majordom, promițându-i că după-ce se va întorce în țera, îl va numi Stolnic. Clementina rămase în funcțiunea de a doua bucatăresă, subordonată lui Dincă.

În noua sa locuință, unde, dela pôrtă, era lumea primită de un portar în uniformă, cu un buzdugan de doi stânjeni de lungă, Cocóna noastră, care se intitulase Princesa Cantacuzene, n'ce comptesse de Miroslava, avea o domesticitate mai numărăsă decât îi trebuia. Lachei, valeți, subrete, cameriste, spălătorese, cusătorese, mișunau în toate părțile. Echipagiul închiriat odată cu otelul, se compunea din patru cai minunați, și din două trăsuri, o calescă și o caretă, pe care pusese inițialele Cuconului Dumitraki.

Salónele otelului, mobilete cu cel mai mare lux, serile se iluminau cu sute de lumini, — căci îndată ce insera, ele erau locul de întâlnire a unei societăți strălucite de duci și ducese, principii și principese, conți și contese, baroni, marchisi, secretari de legăți, ambasadori, generali, miniștri, atâtu de nenumărate,

din toate țările, fel de fel de caractere, și fel de fel de categorii.

Ca să dămă o idee mai clară despre viața, care o ducea principesa moldovencă, vom cita între însemnatele persoane cu care ea se pusese în relațiune și pe o comitesă spaniolă, care mai pe urmă a jucat mare rol în Franța: era Comitesa Montijo, care avea o față blondă de o frumșete uimitoare. Magnetul acestei frumșete atrăsese și pe D. N. Bonaparte, care pe atunci era Principe Președinte al Republicii franceze, ér mai târziu făcându-se împărat, urcă pe tron, alături cu el, și pe frumoasa Eugenia, fiica Comitesei acesteia.

Ceea ce atrăgea mai cu seamă atâta lume ilustră în casa Cucónei Profiriței, erau prânzurile ei. Ea avea, în adevăr, un fel de pasiune nebună pentru asemenea onori; și când vedea, că atâtea persoane celebre lăudau masa sa, simțea o fericire și o mândrie, care i-se părea, că o urcă pe trépta cea mai de sus a mării umane. De aceea ea nu cruța nici o cheltuială și Dincă avea deplină putere să comandeze, ca să-i aducă vânători și pescării din toate

punctele cardinale ale globului, pentru-ca să-i arate știința și arta. Unii din oșpeți — din aceia cari Francesii le dău des goarmets — așa de încantați se arătau de producțiunile domnului Dincă, în cât, în mijlocul mesei se sculau (cu permisiunea societății) și alergau la bucătăria, pentru-ca să complimenteze pe măiestrul maître d'hotel; atunci comensii făceau mare haz, ér Cucóna Profirița, de bucurie și de mulțumire, simțea că-i crește inima, ca o jimblă dela Iași.

XIX.

Asemenea viață însă în Paris trebuia să facă mare spărtură în finanțele Cucónei. În doi trei ani, ea observă, că se află în fața unui însemnat deficit, care o silia să vândă vre-o moșie, sau să se oprască din cheltui. Cea din urmă măsură o găsi mai înțeleptă; căci își aduse aminte de promisiunea ce dedese răposatului ei soț, că averea ei să o unescă cu a lui și să se dedice Spitalului din Tătărași, care-l făcuse spre a-l rămâne numele nemuritor. Deci s'a decisă a se întorce în țera. De astă-dată însă n'a scris

să-i vină trăsura cu postalion; ci, după-ce și-a desfăcut din lucrurile ce le avea de prisos și a împachetat pe acelea, ce a voit să ia cu sine, a plecat pe calea ferată, care pe atunci ajunsese până la hotarele Galției. De acolo veni cu deligență până în capitala Bucovinei. Aci o așteptau trăsurile trimise de acasă, cari o aduseră la vechia sa reședință din vechia capitală a Moldovei, oa pe o adevărată cucónă mare.

Pe lângă majordom, cucóna Profirița aduse și pe Clementina, în calitate de cameristă: făcu acesta mai întâi pentru considerațiunea lui Dincă, înțelegându, că se iubiau foarte mult, apoi voi tot-odată să arate la Iași luxul, ne mai pomenit până atunci, de a avé o cameristă parisiensă, pe când mai toate cucónele asemenea servitoare le recrutau în genere din semința róbă a lui Faraon.

Vierța mea, care aștepta întorcerea fiului ei, ca Evreii pe Mesia, era la scară, când a sosită Cucóna. Dincă, cum o vedea, sări de pe capră și se aruncă în brațele deschise, cu totă efusiunea amorului filial ce-i păstra, fără a cugeta nici la respect

cu morala bărbaților germani, căci simțământul dietei imperiale este vătămă, când singuraticii membrii răspund cu ședere la dorința de-a trăi împăratul.

Singer (social democrat) se ridică și declară, că social-democrații n'au nici o cauză de a striga („să trăiescă”) unui om, care.....

Cuvintele aceste au provocat un șomot, ce nu se poate descrie. Toți conservatorii au sărit de pe bănci strigându-i: „Ce însemnează acesta? Cărați-vă afară!”

Președintele: Nu pot îngădui domnului Singer, să tragă în discușiune personala Majestății Sale.

Social-democrații: D-ta ai început.

Singer: Noi nu ținem de corespondența demnității noastre, a fi forțați de-a manifesta pentru un om, care într-o vorbire, a fost un om rău, ca la ocaziunea dată să puse asupra prinților și fraților lor, și care a subversiv proiectul contra turburătorilor, care este îndreptat în privirea noastră. Nu se unesc cu onoarea și demnitatea noastră a striga „să trăiescă” unui astfel de om (șomotul uriaș și neliniște).

Președintele nu răspunde cu nici un cuvânt lui Singer. Conservatorii turbându-se de mânie strigau, lărmuiau și cereau ca toți socialiștii să fie scoși afară din parlament. Incidentul scandalos s'a ajunsul culmea când mai mulți prinți germani, cari erau de față, și-au luat pălăriile și scandalizați s-au depărtat din sală.

După acesta trecându-se la ordinea zilei, s'a discutat asupra propunerii social-democraților, de-a se sista procedura conștientului lor Herbert acusat cu laesa marșitate. Conservativul Manteuffel a cerut ca chestiunea să se dea spre studiere unei comisii. Baronul Stumm se alătură la propunerea aceasta, din contra Richter o combată. În urma acestei adunare imperiale a fost adoptată propunerea lui Manteuffel, primind pe aceea, care cerea, să se sisteze procedura contra lui Herbert.

La mormântul d-șorei Augusta Glodariu.

Duminea trecută petrecurăm la mormânt pe una dintre cele mai vednice fete române, pe d-ra Augusta Glodariu, prima profesora diplomată a celei dintâi școle froebeliane (asiliu de copii) române, ce s'a înființat în Brașov. Ca profesora și conducătoare a acestui institut, Augusta Glodariu a fost model de zel și conștientitate. Mărtea ei a pricinuit o intristare generală între Românii din Brașov, ceea ce s'a vădit mai ales cu ocaziunea imortăntărei, la care luă parte lume multă din toate clasele societății noastre românești.

După prohodul, săvârșit în biserică, d-lu profesor Arsenie Vlaicu ținu următoarea cuvântare ocazională, care avu mare efect asupra publicului:

Din lume a fost, unde lucrurile cele mai frumoase au cel mai crud destin; și în flăcarea vieții fiind, a trăit ca o flăcără, numai spațiul unei dimineți!

Jalnică adunare! Mărtea nemilosă, surdă la țipetele desparate, eșite din inimile sfâșiate de durere ale unui tată iubitor, ale unei mame nemângăiate și ale unor frați adâncu întristați, a prăvălit în grăpa cea rece pe una dintre cele mai harnice fete române, pe una dintre cele mai devotate și mai iubitoare fiice! În acestu siciu sunt depuse pentru vecie rămășițele pământesci ale unei Vestale române, smulsă din mijlocul familiei sale și din cercul largu al prietinelor și școlariilor ei, fără de veste, ca prin minune, în flăcarea vârstei fragede, la începutul unei cariere, în care abia de trei-ori avu norocirea să deuteze cu cele mai frumoase și mai pline succese!

D-șora Augusta Elena Glodariu, fiica jalnicilor și nemângăiaților Dr. Vasile Glodariu și Filotea Dr. Glodariu, nu mai este între cei vii! Sufletul ei curat și nobil a sburat din mijlocul unei cete de ființe nevinovate, alu cărorur ângeru povățuitoru era, ca să se mute pe plairurile ceresci, unde nu este întristare, nici durere, ci viață pură senină, fericire vecnică. Rîvna cea mare cătră casa Domnului a mutat-o cu multă prea de timpuriu la locul destinat inimilor nobile și curate, caracterelor nepătate și integre, în raiul fericirii, alături cu dreptii, cari luptă bună s'au luptat și în via Domnului au lucrat!

Și ore pentru ce atâtea fete întristate, pentru ce atâtea inimii sfâșiate, cari caută să-și deșerte durerea prin canalul ochilor? Cine a fost D-șora Augusta Glodariu?

Augusta Elena Glodariu s'a născut în Brașov la 16 Octomvre 1871. Studiile primare și-le-a făcutu la șola elementară de fete române din locu, de unde după aceea a trecut la șola evanghelică. Terminându cu succesu foarte bunu cele 8 clase ale acestui institut, se nase în dânsa o nestimpărată sete de învățatură, și din îndemnul propriu se decide, ca să studieze și cursul pedagogic de doi ani, care se află pe lângă numita șola săsăscă din locu. După terminarea acestui cursu, neputându face aci esamenul de calificățiune, în urma unei dispozițiuni speciale a superiorității școlare respective, obținū favorulū, ca să facă cu elevii șolei froebeliane săsesci unu esamenul practicū înaintea unei comisii compuse din bărbați de șola, care comisiune îi și dete unu testimoniu foarte bunu. Pe basa absolutoriului dela numita șola și a atestatului privatū despre esamenul practicū, dânsa cere dela Ven. Consistorū, să fiă admisă și esaminată de o comisiune

consistorială, și astfel să fiă calificată ca conducătoare pentru șola froebeliană. Dér Ven. Consistorū n'a putut-o admite, nefindū încă organizată șola froebeliană.

Acestu nesuccese însă n'au descurăgiat-o cătuși de puțin, ci cu o admirabilă energiă urmărește scopul de a se face conducătoare de șola froebeliană diplomată. Se adresă mai întâi la Sinodul parochialū alu Bisericei Sf. Nicolae, să-i voteze ajutorul de 40 fl. lunarū, spre a merge la Viena, s'eu în Germania, să se perfecționeze dér Sinodulū nu i-a pututū vota, decâtū 20 fl. pentru a urma la șola froebeliană din Budapesta. Atunci dânsa se adresă la familia Mocioni, care îi acordă ajutorul lunarū de 25 fl. și d-na Galū 10 fl. și astfel urmă la Budapesta, ca elevă estra-ordinară, cursul șolei froebeliane, și la finea anului școlasticū 1890/91 făcū primulū esamenū cu succesu foarte bunū. Reintorcându-se acasă, Comitetul parochialū alu Bisericei Sf. Nicolae o angajă ca conducătoare provisorie a șolei froebeliane și astfel la 19 Ianuarie 1892 Augusta Glodariu deschise prima șola froebeliană românească în întregă Transilvania și Ungaria.

Fiă-cine își pôte inchipui, ce muncă grea întreprinse regretata Augusta Glodariu, decă ne gândimū, că din nimicū avea să creeze și să întocmească o șola românească nouă, pentru care nu existau nici cele mai neînsemnate pregătiri, nici o carte didactică, ba chiar și dispozițiunea spirituală a publicului era atât de indiferentă și de neîncredătoare, încātu mulți se îndoiau de succese. Dér cu o energiă de ferū Augusta Glodariu soiū se înlătore toate piedecile.

Printro stăruință bărbătescă, deja în anulū primū alu înființării și existenței acestei șole, dovedește dorința neînfrântă de a-și ajunge înaltulū scopū și conșciința adâncū pētrunzătoare a chiamării sale, căci în același anū se pregătesce pe cale privată și face esamenū cu succesu eminentū, și astfel capetă la Budapesta diploma de conducătoare de șola froebeliane. Conduce șola în modū escelentū și face unu esamenū cătu se pôte de satisfăcătorū cu elevū, încātu smulge admirățiune publică. Și în același timpū pregătesce trei fete române, cari făcându esamenulū înaintea unei comisii, suntū recunoscute din partea Ministeriului ca bone pentru asilele de veră. Și nici că se pôte unu începutū de carieră mai demnū, mai conșciu, mai frumos și mai surprinzătorū! Acestu începutū caracterizează întreaga activitate a multū regretatei repausate în Domnū, care, durere, n'a fostū de lungă durată, deși foarte multū promițătoare.

Cine a asistatū în anii cei doi următorū la esamenele publice ale șolei froebeliane, trebuia să admire munca estra-ordinară, zelulū particularū, ce a trebuitū să desvölte ea, până a ajunsū acolo, ca micuții copii să pōtă presta nisce jocuri atātu de drăgălașe, nisce mișcări atātu de pre-

cise și cântări atātu de plăcute. Inima fiă-căruia sălta de bucurie, când vedea o generațiune întregă pusă sub conducerea unei mână măestre, și deja în primii ani ai fragedei copilării îndeletnicindu-i cu nisce ocupațiuni atātu de înălțătoare și educătoare.

Fericita repausată era ca născută conducătoare de copii. Cu blândete și cu bună chibzuelă scia să îmbărbăteze pe fiă-care copilașū, a-i urma sfaturile ei și a se perfecționa. Era modestă, caracterū nepătatū, inimă nobilă, minte sănătoasă, preventivă, îndemnatică la tōte și pururea vioiă și veselă. Ca la unū cultū particularū ținea ea la familia sa; dér mai pe susū de tōte fi era cealaltă familiă, a micuților copilași, în mijloculū cărora se simția ca o adevărată mamă, blândă, ocrotitoare, duiosă și învăpăiată de binele și fericirea tuturor membrilor ei.

Ea ardea de dorulū de a vedē lătindu-se totū mai multū instituțiunea șolei froebeliane între Românii din tōte părțile. Ba pentru ajungerea acestui scopū măretū, își propusese chiar ca problemă compunerea de cărți de specialitate. Mărtea nemilosă însă nu o lăsă să vadă cu ochii acestū vist de aurū, și astfel pe acestū terenū a pututū lăsa numai diferitele teste ale cântărilor pentru șola froebeliană, câteva povestiri și istorioare pentru copii, prelucrate după alte literaturī speciale.

Astfelū a fostū Augusta Glodariu, prima conducătoare a celei dintēi șole froebeliane românești, întemeiată de biserică Sf. Nicolae. Comitetul parochialū alu acestei Biserice, ca organū reprezentativū, în această di de tristū doliu, aduce prin graiulū meu espresiunea sentimentelorū sale de condolență și tributulū s'eu de recunoscință lângă siciulū, care cuprinde osemintele reci ale unei brave fete române, care a contribuitū din răspuțeri la înălțarea culturală a poporului nostru. Numele ei va rămâne neștersū în istoria dezvoltării șolelorū froebeliane la Români, și primele pagini vorū fi de sigurū consacrate acestui modestū nume, care a sciutū pune în practică la noi prima instituțiune, și încă cu celū mai deplinū succesū. Prin mărtea ei a rămasū unū golū anevoiă de împlinitū, dér cu atātu mai simțitū, cu cătu elū s'a produsū atātu de fără de veste și atātu de timpuriu!

Unū ultimū cuvântū de mângăiere adresezū cătră nemângăiații părinți și frați ai multū regretatei repausate:

Nu vē desnădăjduiți, ci mângăiați-vē, căci iubita vōstră fiică și dulcea vōstră soriōră o deplângū cu voi toți aceia, căți au cunoscut-o, și durerea vōstră o împărtășește unū cercū cu multū mai largū, decâtū cerculū familiei, din care face parte. Nu vē desnădăjduiți, ci mângăiați-vē, căci iubita vōstră fiică și dulcea vōstră soriōră n'a muritū, ci a trecutū din mōrte în viață. Pomenirea ei va rămâne vecnicū neștersă! Aminū!!

tul ce era datorū stăpânei sale, nici la efectulū, ce această efusiune putea produce asupra amantei sale. Pe când muma săruta boicindu-se pe fiulū ei și-lū ținea de gâtū cu duiosie, Clementina neînțelegându ce va să dică această scenă, urcându scări alături cu stăpână-sa, o întrebă: cine este femeia aceasta?

— E! o țigancă... mama lui.
— Cum! mama lui...? țigancă?
— Negreșitū; Dincă este unulū din sclavii mei. Cum de nu scii această?

Clementina, ca lovită de trăsnetū, scăpă aculū de voiajiu, ce ținea în mână, și cădū leșinată, dreptū în ușa salonului de susū. De acolo fū ridicată de fetele și servitōrele casei, și transportată în Camera ce-i era destinată, alături cu buduarulū Cucōnei.

Tōtă casa se grăbi a veni împrejurulū ei spre a-i da ajutoarele posibile, ca să o deștepte: o descheiară la rochie, îi frecară templele, mânilū și piciorole; îi dătară să aspire spirturi și oțeturī tari. În tina, după câte-va minute, Clementina deschise ochii și se ridică. În încă de

amețelă, se uită împrejurulū ei la figurele ce avea sub ochi, întrebându, în limba ei, unde se află? unde se găsește?

— Lângă amiculū t'eu, îi răspunde cu vocea tremurândă Dincă, carele până în momentulū acela îi ținuse capulū pe mânilū sale.

— Tu! amiculū meu! tu!... eu, amica ta!... nu! nici-odată! nici-odată!... Fugi, sclavule, din ochii mei! Blestemată să fiă ōra, când te-am cunoscutū!

Apoi cădū érăși cu capulū pe perină, suspinându și plângendū cu hohote de desparere.

XX.

Credū, că e inutilū de a descrie sfâșierile lui Dincă, și ale mumei sale, când elū i-a spusū legăturile ce-lū uniau cu cauza ce produsese leșinulū și lamentațiunile Clementei. Orī și cine-și pōte inchipui scenele, ce vinū în asemenea situațiunī.

Cucōna Profrița, ca la începutū, nu înțelegea motivele leșinului cameristei sale; audendū că și-a mai venitū în fire, s'a dusū s'o vadă. Biata fată îi spuse amorulū, ce avusese pentru Dincă, planurile ce făcuse

cu dânsulū, ca să ducă o viață mai bună în Moldova, și în fine hororile ce a resimțitū aflândū, că elū este țiganū, și mai alesū sclavū. A doua di, ea îlū chiamă și-i făcū aspre mustrări pentru ce n'a spusū Clementinei adevărulū: pentru ce a mistificat-o, făcend-o să-și părăsescă patria, în speranța unei căsătorii, care elū trebuia să scie, că n'ar fi putut-o contracta.

— Mă ertați, Cucōniță! am socotitū de prisosū de a-i vorbi de robia mea, pe cătu sciamū că Măria Vōstră nici-odată nu m'ați tratatū așa din copilăria mea, și mai alesū...

— Mai alesū... ce?

— Că sunt fiulū unei mume libere.

— Fiulū unei mume libere? de unde ai luat-o această? Cine ț-a spus-o?

— Maica mea, care astădi este măritată după unū Românū moldovenū.

Cucōna Profrița sări în susū, ca lovită de o isbitură electrică. Alergă la clopoțelulū de pe masă, sună; o fată de țiganū intră.

„Chiamă-i pe Vătafulū de curte, și pe muma lui Dincă, decă este aicea!”

Apoi începū a-se preumbla prin salonū frângendū-și degetele, turburată, schimbată la față, apucată de crispațiunī nervose.

Peste câte-va minute, ea dîse lui Dincă, arătându-i ușa: „ești!” În același timpū intrară Vătafulū de curte, unu omū vechiū alū casei, și Maria.

„Ce flēcuri s'au petrecutū, Vătașe, pe aicea în lipsa mea? Mi-se spune, că asta (arătându-i pe Maria) s'a măritatū după unū moldovenū, și mai sciu eu... Cum se pōte să nu sciu eu nimica despre asemenea fapte?”

— Cucōniță, să mă ertați... de! pōte am greșitū de nu v'am scrisū. Dér nu s'a făcutū nici o necuviință. Maria are carte de ertare. Rēposatulū Cucōna Dumitraci, D-șeu să-lū erte! mi-a datū cartea cu însași mână sa și mi-a poruncitū s'o dau Mariei, fără să spunū nimēni nimica. Așa am și făcutū, căci porunca și cartea boierului le-am socotitū ca sfinte. Apoi nu m'am îndoitū, că și D-vōstră vē era cunoscută.

— Unde este cartea? s'o vedū și eu; căci nu sciu nimica.

Mulțămită.

Tutororū domnilorū, dōmnorū, domnișōrelorū, precum și studențilorū, cari au binevoitū a lua parte la actulū înmormōntării scumpei și neuitatei mele fiice *Augusta*, le aducū pe calea acēsta cea mai sinceră și căldurōsă mulțămire.

De-asemena rogū pe numēroșii mei amici și cunoscuți, cari au binevoitū a-mi exprima condolența prin scrisorī și telegrame pentru pierderea ce am înduratū, cărora neputēndu-le rēspunde în particularū, sē primēscā din partea mea pe acēstā cale cele mai sincere și căldurōse mulțămiri.

Brașovū, 26 Noemvre v. 1894.

Dr. *Vasilie Glodariu*,
prof. gimn.

Jertfe pentru școlā.

Brașovū, 25 Noemvre v. 1895.

La biserica nōstrā romānā ortodoxā a Sf. Treimi din Brașovū, Suburbialū Tocile, s'a înființatū incā din anii trecuți unū fondū pentru ajutorarea copiilorū sēraci, dela acēstā bisericā cu cărți, rechisite de școlā și cu haine. Fondulū acesta s'a înființatū prin o donațiune de 500 fl. v. a. din partea vecinătății a IV din suburbialū Brașovului Tocile.

La acēstū fondū au contribuitū și alți generoși și binevoitori domni, cari prin darurile lorū au iulesnitū sermanilorū copii cercetarea școliei, n-au iulesnitū instruirea și luminarea lorū, căci din cauza sērăciei mulți copii rēmānū fără de școlā, fără de instrucțiune.

Intre acēști generoși binefăcătorī suntū și D-nii *Andrieu Pulpașū* și *Vasilie Munteanū*. D-lū *Andrieu Pulpașū* a dārunit la acēstū fondū suma de 300 fl. v. a. Ērū d-lū *Vasilie Munteanū* a făcutū o fundațiune de 300 fl. v. a. pe numele fericitei sale fiice *Elena V. Munteanū*, care fundațiune sē se adneceze la fondulū copiilorū sēraci alū bisericeī nōstre, și cu 2 din 3 părți din venitulū fundațiunei sē se provēdā copiii sēraci dela școlā nōstrā elementarā gr. or. de pe Tocile cu cărți și rechisite de școlā, ēr a treia parte din venitū sē se capitalizeze în totū anulū. Deosebitū de aceea D-lū *V. Munteanū* a provēdūtū pe copii lipsiți dela școlā nōstrā la începutulū anului școlarū cu cărți și rechisite de școlā.

Pentru acēste donațiuni se aduce generoșilorū Domni binefăcătorī cea mai profundā mulțămītā.

Totū asemenē sē aduce cea mai profundā mulțămītā D-lui comersantū *Ionū N. Bidu*, care a împodobitū biserica nōstrā cu mai multe odōre și ornate bisericesci fōrte frumoșe, în valōre de peste 200 fl. v. a.

Sē dea bunulū Dumneșeu, ca acēste nobile fapte sē afle mulți imitatori.

Comitetulū parochialū alū bisericeī romāne ortodoxe a Sf. Treimi din Brașovū, suburbialū Tocile :

Vasilie Sfetea, Ionū *Sucia*,
parochū și președ. Comit. notarulū comit.

— La mine este, cuconiță, sē trăiți! dișe Maria. Ēt'o! și decā Măria-vōstrā nu veți voi s'o cunōșceți, puteți s'o rupeți; eu sunt gata a veni înapoi la robia.

Cucōna Profirița luā cartea, o ceti de susū până josū cu unū profundū sentimentū de venerațiune: o îndoii la locū, stergēndu-și cu batista o lacrimā, care-i cădū din ochi, apoi o întinse Mariei, dicēndu-i:

„Bine! Cartea e sfântā, precum sfântā este pentru mine și pomenirea rēposatului. Mē bucurū, că te-ai māritatū, numai sē-ți dea Dumneșeu țrai bunū, după cum și tu ești bunā!

— Sē vē dea Dumneșeu sănătate și ani îndelungați, după inima bunā care o aveți! dișe Maria, plāngēndū și ea.

— Ascultā acuma: înainte de a te duce la casa și libertatea ta, sē-ți spunū cāte-va vorbe, care cred, că am dreptū sē-ți-le spunū, ca vechia ta stăpānā. Tu îți aduci aminte cu ce bunătate te-am crescutū și te-am tratatū, atātū pe tine cātū și pe copilulū tēu. Veți că pe Dincā alū tēu l'am făcutū omū. L'am învētatū o meseriā bunā, pentru care chiar de astăzi

Literaturā.

În Institutulū de editurā *Raliu* și *Ignat Samitca* din Craiova, a apărutū: *Iubita* romanū, de cunoscutulū scriitorū *Traianū Demetrescu*. Formatū estetic de 140 pag., tiparū curatū și hārtiā finā. Costā unū semplarū 2 lei.

În tipografia „Aurora“ A. Todoranū din Gherla a apărutū: „Tipicū preoțescū“ din cărțile rituale, prelucratū de *Titū Budū*, parochū în S. Șugatagū, protopopolū districtului Mara și vicarulū Maramureșului. Prețulū 55 cr. Tipărirea concōsă de Preav. guvernū diecesanū. — La scrierea acēstui nou opū bisericescū autorulū a avutū în vedere mai alesū pe membrii tineri ai clerului, cu deosebire însē pe cei ce studiazā în seminare strēine, cari vorū găsi în acēstū opū cele mai necesare îndrumāri la împlinirea ceremoniilorū bisericesci. Zelosulū autorū anunțā, că pregātesce a eda în fascicule anuali și „Viēta Sfințilorū“. A se adresa la autorū în Sat-Șugatagū (Falu-Șugatag) p. u. Akna-Șugatag, în Măramoros.

A apărutū: „*Iusula Sagalinū*“, țēra misterioșā a exilațilorū; romanū contemporanū de *Constantin de Stamat-Ciurea*. Cernăuți 1894, Tipo-Litografia concesionatā Archiepiscopulū Silvestru Morariu-Andrievi. Editura tipografiei. Prețulū 1 fl. seu 2 franci; 242 pag. 8° mic. Romānū, care e tipăritū pe hārtiā finā și elegantū, cuprinde următoarele capitole: Prefață, I. Sofia Carpov, II. Surguniții, III. Evasiunea, IV. Matilda Untilov, V. O cunoscință neprevēdūtā, VI. Agonia. — Opulū se afiā de vēndare în tōte librāriile din țērā și la ssuū numita tipografia.

„*Suvenirū de Sinaia*“ și „*Suvenirū de Bucuresci*“. Cetitorii nōstri își vorū aduce aminte de anunțulū, ce l'amū făcutū acum cāte-va luni, că în editura Librāriei *Carolū Müller* din Bucuresci a apărutū unū frumosū Album intitulatū „*Suvenir de Bucuresci*“ lucratū în colorī de o frumșețē rarā. Acēstū Albumū a avutū unū succēsū cum nu se aștepta nimenea, ast-felū că editorulū a fostū nevoitū a-lū retipāri și a mai scōte unū Albumū pentru Sinaia („*Suvenir de Sinaia*“), care cuprinde 30 diferite vederi din Sinaia precum: Castelulū Peleș-Mānăstirea, Hotelū Caraiman, diferite Ville, aspectulū generalū etc. etc. Prețulū acēstorū albume este Lei 2 fiā-care și se afiā de vēndare la tōte Librāriile din Romānia.

În editura tipografiei „Aurora“ A. Todoranū din Gherla a apărutū o frumosā colecțiune de poesii, intitulatā *Buchetulū*, culesse de *Ionū Popū Reteganulū*. Conține vre-o 82 de poesii din cele mai alese. Prețulū 25 cr.

ii faci, pe cātū voi trăi eu, cāte de ce galbeni pe lunā lēfā. Elū nu va fi tratatū mai rēu, decātū până acuma. Va avē camera sa, și ajutōrele sale la bucătăria; prin urmare nu va simți nimica din greutățile robiei, cu care nēmulū și sōrta sa au condamnatū seminția vōstrā. Povēțuesce-lū și sfātuesce-lū, ca mumā bunā și cu minte, sē se pōrte bine cu mine: sē-mi fiā credinciosū și sē mē mulțamēscā, decā doresce sē capete libertatea, care ai căpātāt'o tu; sē nu se ia după gārgāunii, cari vēdū, că i-au bāgatū în capū Franțuzōica asta, care s'a ținutū de mine și pe care am adus'o mai multū, ca sē nu-i faci lui supērare. Înțelegi tu, ce-ți spunū?

— Înțelegū, Cuconiță. Voiu face după cum porunciți, și D-șeu sē vē dea sănătate!

— Acum du-te la casa ta; și când vei putē, vino sē te mai vēdū.

Maria sērutā māna Cucōnei Profiriței și eși urmatā de Vātafulū de curte.

(Va urma.)

P O V E Ţ E.

Aprinderea și mucigāirea grānelorū. Se scie, că decā nu se dau grānele la lopatā, cātū timpū stau în magazia, ele se aprindū, se mucigāescū și cu timpulū se stricā cu totulū, de nu suntū bune nici ca nutrețū pentru vite. Se scie, că cu cātū porumbulū e mai verde, cu cātū grānulū e mai jilavū, cu atātū mai multū trebuie datū la lopatā și de douē-orī pe di. E darū recomandatū sē se facā acēstā operațiune. Cātū pentru rapitā și alte uleiōse, e bine sē se facā grāmādā intinsā și sē se calce cu picioarele crucișū și curmezișū, de douē-trei orī pe di; ēr cānd se imagasinēzā, sē se lase cātū de multū paie mārunte și plēvā într'ēnsa, ceea ce contribuesce la pētrunderea aerului prin spațitulū ce ținū paiele.

Pentru cei ce nu potū dormi, mediculū englesū *Hunley* recomandā urmātorulū mijlocū, despre care dice, că e cu desēvirșire sigurū: Decā nu putemū dormi, dice mediculū englesū, sē ne bāgāmū capulū sub plapomā sēu invēlitōre și sē nu inspirāmū, decātū aerū înādușitū, ce se afiā acolo. Fācēndū astfelū, partea de aerū așa numitū oxigenū, ce se afiā sub invēlitōre, în scurtū timpū se imputinēzā și omulū în urma acēsta adōrme numai decātū. Lurculū acesta nu este împreunatū nici cu celū mai micū pericolū, dice mediculū *Hunley*, deōrece este sigurū, că îndatā după adormire, capulū omului ese de sub invēlitōre și pōte inspira din nou aerū curatū, cātū îi trebuie. În felulū acesta procedū, după *Hunley*, și cāni și pisicele, cari de-asemena pentru a putē adormi își ascundū botulū în blana lorū. Totū așa și paserile, cari incā își ascundū cioculū sub aripī, cānd voiescū sē adōrmā.

Înlăturarea gustului de sfeclā în lapte și untū. Nutrirea vacilorū de lapte cu sfeclā de nutrețū a începutū sē se facā și la noi — și este bine. Dēr laptele și untulū prindū unū gustū de sfeclā mai cu sēmā cānd se dā în cantități mai mari. Spre a înlătura acēstū gustū este bine a se întrebuinta unū rēcitorū, așa ca laptele sē curgā pe partea din afarā a tuburilorū pentru ca fiācare pārticicā de lapte sē fiā expusā aerului. Cu cātū va trece mai repede laptele prin rēcitorū, cu atātū elū va fi mai bunū și fără mirosū. Cānd laptele este rezervatū pentru untū, trebuie pusū la sūntānā într'unū locū bine aerisatū; decā nu, se vinde numai decātū prospētū.

MULTE ȘI DE TOATE

Unū fenomenū rarū.

În Lipto-Szent-Miklos s'a pututū vedea într'una din serile trecute unū rarū fenomenū pe bolta cerului. Deși cerulū era invēlitū în nori și o întunecime mare cuprindea vēzduhulū, sēra cu cāte-va momente după 6 ore, întregulū orașū deveni atātū de luminatū, încātū se pārea, că e diuā; omenii începurā sē umple stradele și sē alerge în tōte părțile, credēndū că chiar mai multe focuri se vorū fi iscatū de-odată în mai multe părți ale orașului. Acēsta a duratū abia cāte-va secunde, și stradele ērāși s'au perdutū într'unū întunecū nepētrunsū.

S'a vēdūtū adecā unū corpū cerescū luminatōrū de o formā lungārēțā, care la unū capētū avea forma sōrelui și rēspāndia o luminā fōrte intensivā; pe la mijlocū era de o frumosā colōre albastrā luminōsā, ēr cel-alaltū capētū era de o roșāțā în-

chisā. — Omenii spunū, că unū asemenē fenomenū cerescū nu s'a mai pomenitū incā nici-odată în acele părți.

O anecdotā curiosā.

Celebrulū pictorū *Meissonier* a trăitū și a muritū la Poissy.

Cāți-va ani mai înainte de cāderea imperiului, prințesa *Matilda* a venitū într'o di sē viziteze atelierulū pictorului, pe care ea lū stima fōrte multū din cauza talentului lui celū mare.

Meissonier voi sē o oprēscā la masā. Și, de sigurū, că prințesa ar fi primitū cu bucuriā acēstā invitațiā, dēr ea voia sē fiā la Parisū, de vreme ce trenulū, care trecea sēra pe la Poissy, nu se oprea în garā.

— Voi opri trenulū, rēspunse *Meissonier*.

Și se duse la garā, unde stārindū pe lângā șefū, a obținutū fāgāduialā, că trenulū se va opri 5 minute în garā.

A doua di elū mulțami șefului gārei și îi promise sē i facā unū tablou, reprezentāndū unū peisagiū. Cāt-va timpū după aceea, șefulū gārei reaminti pictorului promisiunea sa.

— Veți, că imi lipsesce subiectulū, rēspunse *Meissonier*.

— Ei bine, fā-mi portretulū.

Și ecā cum șefulū gārei din Poissy a căpātātū unū tablou, reprezentāndū portretulū sēu și care tablou valorēzā ađi 12—15,000 de fr.

Ceremonia funebrā a vēnatului.

Stăpānulū castelului din *Sologne* (Franța) invitā la o mare vēnatōre pe toți amicii sēi. Ei erau în numărū de 45.

Fiā-care guard — optū la numărū — a fostū însărcinatū, ca sē conducā grupulū care-i era afectatū prin locurile, pe care le cunoscea mai bine.

La sfirșitulū dișei, toți vēnatōrii sē reintāltnirā.

S'a făcutū tabloulū generalū alū morțilorū: erau 1210 epurī, 50 de prepelițe, 16 căpriore și 4 becafe.

S'a adusū trāsura de vēnatū, care fusese mai înainte acoperitā cu o mare pānzā albā, și s'au aședatū în ea una cāte una tōte victimele.

În timpulū acēstei operații unulū din guardi s'a dusū sē aducā musica, care se gāsea în castelū.

Îndatā ce musicanții au sositū, vēnatōrii cari nu sciau ce va sē dicā asta, furā invitāți sē se așede, cu pușca sub brațū, di fiā-care parte a convoiului, guardiī urmaș cārūța în capū cu stăpānulū lorū și musicā începēndū sē cānte marșulū funebur alū lui *Chopin*, cortegiulū a pornitū îndreptāndu-se spre castelū.

O greșēlā judiciarā.

Din *Oberegg*, cantonulū *Saintt Gall* (Elveția), se scrie următoarele:

Acum 49 ani s'a săvērșitū în acēstā localitate unū asasinatū. Unū omū omorōs nōptea pe unū proprietarū bogatū, jefuitū du-lū apoi.

Opinia publicā credea, că autorul crimei e individulū *Neller*, care a și fost arestatū. În momentulū arestării lumea aruncatū asupra asasinului și l'a bātutū terribilū; unii l'au lovitū chiar cu cuțitul alții i-au spartū capulū.

Tribunalulū a ținutū multā vreme pe *Neller* în închisōre.

Elū a tīgāduitū mereu, că e autorul crimei, și a fostū bātutū oribilū cu vergi ca sē mārțurisēscā crima.

În urmă a fostū eliberatū, dēr după ani de eliberare a muritū din cauza greșnicilorū torturi suferite.

Familia lui fiind batjocoritā de tōtă lumea, a emigratū în America.

Intr'una din dișele trecute individulū *Senther* din *Oberegg*, aflāndu-se pe patul de mōrte, a mārțurisitū, că elū a săvērșitū mai multe crime, între cari și crima care a fostū învinovățitū și torturatū de norocitulū *Neller*. S'a doveditū, că spārii lui *Senther* suntū adevērate; elū a dāt deslușiri complete în privința crimelor sale.

Sermanul marchisii.

Marchisul Agnado lasa la mortea lui...

Neintelegeri.

Medicul: Nu am acuma timp, te vizitez cu acurateata...

Pacientul: Cate?

Medicul: Cinci meroi, domnule meu.

Calendarul septemanei.

NOVEMBRE are 30 zile. BRUMAR.

Calendar table with columns for date, day of week, and names.

Tergul de rimatori din Steinbruch.

La 3 Decembrie n. 1894. Starea rimatorilor a fost...

Marfa teranescă grea dela 42.— până la 43.— cr. de mijloc...

Marfa serbescă, grea dela 42.— cr. dela 43.1/2 cr. transito...

Poreii ingrasati de unu anu dela —.— până la —.— cr. ingrasati cu ouaz...

Marfa de Romania grea dela —.— cr. dela —.— cr. transito...

Cursul la bursa din Viena.

Table of exchange rates for various currencies and goods.

Bursa de marfuri din Budapesta.

din 5 Dec. n. 1894.

Table of commodity prices in Budapest, including grains and oils.

Cursul losurilor private

din 5 Dec. 1894.

Table of private exchange rates for various banks and locations.

Bursa de Bucuresti

din 5 Decembrie n. 1894.

Table of stock and bond prices in Bucharest.

SCOMPTURII

Table of bank exchange rates for various countries.

Prefurile cerealelor din piata Brasov.

Din 7 Decembrie st. n. 189

Table of grain prices in Brasov, listing different types of wheat and rye.

Proprietar: Dr. Aurel Muresianu. Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Advertisement for Lemne de Fag (Oak Wood) with specifications and prices.

Advertisement for Spuderca & Temesvari, featuring a coat of arms and product details.

Advertisement for Casa din Tergul graului (Grain Mill) with address and contact info.

Large advertisement for Le Gloria cigarettes, including a coat of arms and promotional text.

Advertisement for ORI SI CE TUSE (Coughs and Colds) with medical advice and product information.

Advertisement for Maria-Zeller stomach medicine, featuring a coat of arms and detailed text.

4. **Ball-Seidenstoffe von 45 kr.** bis fl. 11.65 per Meter sowie **schwarze, weiße und farbige** Seidenstoffe von 45 kr. bis fl. 11.65 per Meter — glatt, gestreift, farrirt, gemustert, Damaste etc. (ca. 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben, Dessins etc.) Porto- und zollfrei in die Wohnung an Private. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. und Postkarten 5 kr. Porto nach der Schweiz.
Seiden-Fabrik G. Henneberg (K. u. K. Hofliefer.) **Zürich.**

Lemne de fagü scurtü și mēruntü tăeate.

OFERIM

1 stânjen cu transport la locü . fl. 13.—
 500 Klgr. (mai nainte fl. 4.25) . " 4.—
 100 " fără transportare . . . " —.75

Depoulü de lemne SEEWALDT.

Comande se primescö la **R. Schmidt & Comp.** strada Porții Nr. 27. și la **Prentner & Seewaldt** str. Porții Nr. 27.

557,2—5

Depoulü de lemne SEEWALDT.

AVISÜ.

Subsemnatulü am onöre a aduce la cunoscinta on. publicü din Brașovü și din afarä, că pe lângä comerciulü *en gros* ce-lü portü de 23 ani,

am deschisü

in Strada **Costița de Josü** împärțindu-se și in Strada **Hirscher** in **Casa Nr. 13**, in apropiere de tērgulü Straelorü, vis-a-vis de fosta Banca Transilvaniei

O FILIALÄ

en gros și en detail cu totü felulü de pescäria. sārätü și pröspētü, precum: **Morinü, Somnü, Crapü, Șaläu, Cigä, Lacherdä** (Lapardön), etc.

Asemenea **ICRE NEGRE** de Romänia moi și tescuite, **ICRE ROȘI** moi și tescuite, **Untdelemnü** veritabilü de maslinē grecescö, **Masline** de Voto și Trile, **Röscove** și alte dierite mārfurü coloniale și pescäria, care le vëndü **cu prețuri moderate** atätü **en gros** câtü și **en detail.**

Invitü cu totä onörea pe P. T. publicü a visita filiala mea asigurändü, că va rēmânea satisfäcutü in totä privința.

Cu distincä stimä

VASILIE N. BIDU.

556,2—4

Restaurantulü Fägărășanu.

Am onöre a aduce la cunoscinta on. publicü, că **Sämbätä, in 8 Decemvre n. am deschisü unü**

Nou Restaurantü

in Strada **Porții** (Cäldärarilorü) Nr. 60, casele d-lui **Ridely.**

Noulü restaurantü, arangiatü și intoemitü din nou, cu unü salonü spațiosü și odäi laterale pentru publicü, portä numele:

Restaurantulü Fägărășanu.

Vinuri vechi și de masä din cele mai fine și ușöre, atätü dela noi, câtü și din străinätate. Bere **Habermann** Bucätäria finä și bogatä de Ardealü și Romänia.

Se dä și costü

cu abonamentü lunarü afarä și inläuntru.

Serviciu promptü. — Prețuri moderate.

Rogü on. publicü, pe care sperü a-lü satisfacē pe deplinü, ca sä mē onoreze cu sprijinulü säu.

Nicolae Fägărășanu.

Restaurantulü Fägărășanu.

ȘCOLA de DANS CHRESTEL'S.

Avisü de instrucțiune de dans!

Am onöre a aduce la cunoscinta on. public, pärintilorü, tutorilorü și institutelorü, că **voi ține ästimptü**

alü 2-lea CURSU de DANSÜ

dela 1 Decemvre 1894 până la finea lui Februarie 1895.

In ȘCOLA mea de dans cu totulü din nou arangiatä din casa Nr. 46 a D-lui Herfurth in Türgulü Straelorü.

Dau și instrucțiuni particulare la copii mai micü de 12 ani, in örele din äi.

Anunțurü de elevi se primescö in totü decursulü äilei, onorariulü potrivitü.

Rogändu-mē a fi onoratü de unü mare numēr de amatori, sunt cu totä stima

Josif Chertel's
mäestru de dansü.

Celü mai renumitü, ca bunü și sänetosü surogatü la cafea.

Se capētä in töte locurile.
Neapäratü de lipsä pentru fiä-care

Sel. Kneipp

De autoritätü medicale recomandatü pentru femei, copii și cari suferü de stomacü etc.

1/2 Kilo 25 cr. (50 filerü).
familie și consumator de cafea este

Caféua-Malz a lui Kathreiner Kneipp

cu gustü de cafea böne.

Importantü pentru fiä-care găzdöie și mamä!

Sänätatea și bunä starea materialä a familiei atērnä dela femeia și mamä. Lorü ne adresämü pentru esaminarea și introducerea **Cafelei-Malz Kathreiner Kneipp.** Este celü mai bunü, mai naturalü și sänetosü surogatü la cafea. Nicü o femeä sä nu mai rämäe indiferentä față cu acēstä cestiune. E o insemnätate mare pentru sänätate și economiä. Pentru prima örä se oferēzä unü **productü indigenü**, ca o cafea **förte sänätösä** pentru familiä. Are gustü bunü, e **förte nutritöre.** Kathreiner Kneip Malz cafea ca surogatü pästrēzä aroma cafelei. La inceputü sädaugä a treia parte și după gustü și necesitate mai multü. **Ce economie mare** dēr față cu töte surogatele usitate până acuma, cari suntü **stricäciose sänätätii**, neconsumabile și numai mijlocü de a da colöre. Fie-care găzdöe scie bine, că

caféua bēutä fără surogatü este curatü otravä, causēzä dureri de nervi, dispoziție de apoplexie, tremurare de mänü etc. Ce bunätate mare pentru öri și cine, că pe lângä calitätile arätate mai sus, depärtēzä **efectele stricäciose** ale cafelei. Reușita ceamare dela introducerea lui este cea mai bunä dovadä pentru acēstä.

Caféua-Malz a lui Kathreiner Kneip se fabricä așa de escelentü incätü ajunge numai a se măcina laolaltä cu caféua și a se prepara ca de obicei. Pentru bolnavi, persöne släbite, cu deosebire pentru **copii nu esistä altä hranä mai bunä ca Malz-caféua măcinatä**, 5 minute fērtä, scursä, cu miere (öri zaharü) indulcitä, cu lapte amestecatä și așa servitä. Este lucru de **consciință** pentru fie-care mamä a face încercare.

ND. Pentru a se feri de imitații, la cumpärare se se bage bine de sämä, decä este numele

Kathreiner.

Caféua, care s'ar vinde nepachetatä, säu in pachetö mitate spre a amägi pe cumpärator, sä se respingä.

326,11—11